

НАРЕДБА № 32 от 13.09.2006 г. за изискванията към организацията и дейността на службата за вътрешен контрол на застрахователя, презастрахователя, и на лицата, включени в застрахователна или презастрахователна група

Приета с Решение № 64-Н от 13.09.2006 г. на Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 81 от 6.10.2006 г.

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С наредбата се определят изискванията към организацията и дейността на службата за вътрешен контрол на застрахователя и презастрахователя и на лицата, включени в застрахователна или презастрахователна група.

(2) Разпоредбите на наредбата се прилагат и за клон на застраховател или презастраховател от трета държава.

Чл. 2. (1) Вътрешният контрол е непрекъснат процес, осъществяван от органите на управление, от лицата на ръководни длъжности и от всички други лица, които работят по договор за застрахователя или за презастрахователя, с цел да се осигури в разумна степен:

1. постигане на целите и изпълнение на задачите;
2. икономично и ефективно използване на ресурсите;
3. ~~адекватен контрол~~ оценка на различните рискове и тяхното управление;
4. опазване на активите;
5. надеждност и всеобхватност на финансовата и управленската информация;
6. извършване на прехвърлените дейности според изискванията, установени за застрахователя или презастрахователя;
7. спазване на мерките за предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризъм;
8. законосъобразност на дейността, съблюдаване на ~~политиките~~ програмите, плановете, вътрешните правила и процедури.

(2) Организационната структура на вътрешния контрол на застрахователите и презастрахователите включва и функция по вътрешен одит, изпълнявана от независим и обективен ръководител на специализираната служба за вътрешен контрол, избран от общото събрание на акционерите, съответно на член-кооператорите.

Чл. 3. (1) Организацията на вътрешния контрол на застрахователите и презастрахователите следва да съответства на:

1. обема и специфичните особености на извършваната дейност;
2. разнообразието на предлаганите застраховки и рисковете, които се покриват;
3. степента и обхвата на упражнявания от ръководството оперативен контрол върху дейността;
4. обхвата и надеждността на отчетността и информацията;
5. естеството, размера и същността на техническите, инвестиционните и другите рискове, на които е изложен застрахователят, съответно презастрахователят.

(2) Организацията на вътрешния контрол се подчинява на изискванията за икономичност, ефективност и разумна достатъчност на контрола. Организацията и дейността по вътрешен контрол трябва да отговарят на принципите за законосъобразност, икономичност, ефективност, ефикасност и прозрачност.

(3) Вътрешният контрол е цялостен и непрекъснат процес, интегриран в дейността на застрахователя или презастрахователя.

Глава втора

СЛУЖБА ЗА ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ. ВЪТРЕШЕН ОДИТ.

Раздел I

Общи изисквания

Чл. 4. (1) Службата за вътрешен контрол изпълнява функцията по вътрешен одит. ~~Дейността ѝ е независима и обективна, насочена към подобряване на организацията и дейността на застрахователя, като за постигане на целите прилага систематичен и дисциплиниран подход за оценяване и подобряване на ефективността на процесите на управление на риска, контрола и управлението.~~ **Вътрешният одит е независима и обективна дейност за предоставяне на увереност и консултиране, насочена към подобряване на организацията и дейността на застрахователя или презастрахователя. Вътрешният одит трябва да допринася за постигане целите на застрахователя или презастрахователя чрез прилагане на систематичен и дисциплиниран подход за оценяване и подобряване ефективността на процесите на управление и контрол.**

(2) При извършване на своята дейност службата за вътрешен контрол на застрахователя или презастрахователя проверява и оценява:

1. спазването на закона и вътрешните актове при извършване **на** дейността **на застрахователя**;

2. системата за отчетност и информационната система;

3. точността, пълнотата и навременността на изготвяните счетоводни и други документи и отчети;

4. системите за управление и методите за оценка на риска;

5. защитата на активите ~~на застрахователя~~ от безстопанственост и злоупотреби;

6. адекватността и спазването на вътрешните **правила** и процедури за сключване на застрахователни и презастрахователни договори, за приемане и разглеждане на претенции и за определяне на плащанията по тях;

7. извършването и отчитането на всички прехвърлени ~~от застрахователя~~ дейности, **вкл. както и** дейността и отчетността на застрахователните **и презастрахователните посредници агенти**;

8. изпълнението на дейностите и процесите, и постигането на целите.

(3) При осъществяване на своята дейност ръководителят на службата за вътрешен контрол и ~~подчинените му лица от службата за вътрешен контрол, наричани по-нататък "вътрешните одитори"~~, имат право:

1. на неограничен достъп до:

а) служебните помещения и активите на застрахователя **или на презастрахователя**;

б) решенията на органите на управление и другите длъжностни лица;

в) отчетността и информационните системи;

2. да изискват и да събират сведения, справки и други документи във връзка с изпълнението на ангажиментите им;

~~3. да привличат външни експерти с подходяща квалификация и опит при извършване на специфични контролни действия.~~

(4) Ръководителят на службата за вътрешен контрол освен правата по ал. 3 има и право:

1. да докладва на управителния орган и на общото събрание всички въпроси, свързани с осъществяването на дейността по вътрешен одит;

2. да предлага назначаването на лица, с необходимите знания и умения за изпълнение на дейността по вътрешен одит;

3. да има достъп до председателя и членовете на одитния комитет и да участва в заседанията му;

4. да определя целите, обхвата, честотата, одитните техники и ресурсите, необходими за изпълнението на всеки одитен ангажимент.

(5–4) Вътрешните одитори не могат да имат правомощия и отговорности, **свързани с** за дейностите и обектите, които проверяват, и тяхната длъжност не може да бъде съвместявана с други длъжности в застрахователя **или презастрахователя**, вкл. като членове на управителен или контролен орган на застрахователя, **съответно на презастрахователя.**

~~(6–5)~~ Лицата по чл. 13 ~~от Кодекса за застраховането~~, съответно по чл. 22 **или чл. 26** от ~~Кодекса за застраховането~~ **съгласно Кодекса**, лицата, заемащи ръководни длъжности в застрахователя **или презастрахователя**, и служителите на застрахователя **или презастрахователя** са длъжни да съдействат на вътрешните одитори при осъществяване на тяхната дейност.

(7) Ръководителят на службата за вътрешен контрол и вътрешните одитори са длъжни да не разгласяват и да не предоставят информацията, станала им известна при или по повод осъществяването на дейността им, освен в случаите, предвидени в закон.

~~(8–6)~~ Извършваните прегледи и контролни действия от лицата по чл. 13, **съответно по чл. 22 или чл. 26** от Кодекса за застраховането, ~~съответно по чл. 22 от същия кодекс~~, от лицата, заемащи ръководни длъжности, и от други лица в застрахователя **или презастрахователя** не могат да заместват функциите на вътрешния одит.

Чл. 5. (1) Вътрешните одитори следва да притежават:

1. професионални умения в прилагането на стандартите за професионална практика по вътрешен одит, процедурите и техниките за извършване на одит;
2. познания и опит в прилагането на счетоводните стандарти;
3. познания за принципите на корпоративно управление, управление на риска и добрата застрахователна практика.

(2) От вътрешните одитори се изисква да се ръководят от установените с етичния кодекс правила ~~и най-добри практики за етично поведение~~, да бъдат честни, обективни, усърдни, лоялни, както и да умеят да контактуват и работят с хора.

Чл. 6. (1) За ръководител на службата за вътрешен контрол се избира лице с висока морална и професионална репутация и достатъчен опит, необходим за тази длъжност.

(2) Ръководителят на службата за вътрешен контрол не може да съвместява други длъжности в застрахователя, **съответно в презастрахователя**, вкл. като член на управителен или контролен орган. Ръководителят на служба за вътрешен контрол може да заема тази длъжност в повече от един застраховател в рамките на една застрахователна група.

~~(3) Ръководителят на службата за вътрешен контрол осигурява и отговаря за прилагането на принципите и стандартите за професионална практика по вътрешен одит и на етичния кодекс и за ефективността на вътрешната одиторска дейност. Ръководителят на службата за вътрешен контрол организира и отговаря за цялостната дейност по вътрешен одит, включително:~~

1. осигурява и отговаря за прилагането на принципите и стандартите за професионална практика по вътрешен одит и на етичния кодекс и за ефективността на вътрешната одиторска дейност;

2. организира, координира и разпределя задачите за изпълнение между вътрешните одитори съобразно техните знания и умения;

3. одобрява плановете за конкретните одитни ангажименти;

4. следи за изпълнението на годишния план за дейността по вътрешен одит;

5. изготвя и представя за утвърждаване от управителния орган план за професионално обучение и развитие на вътрешните одитори;

6. разработва методология за осъществяване на дейността по вътрешен одит, включваща и програма за осигуряване качеството на одитната дейност.

~~(4) Ръководителят на службата за вътрешен контрол утвърждава годишен план за дейността на службата за вътрешен контрол, съдържащ конкретни одитни ангажименти. Годишният план може да бъде изменен, когато обстоятелствата налагат това.~~

~~Чл. 7. Управителният орган на застрахователя изготвя вътрешни правила за организацията и дейността на службата за вътрешен контрол, които се утвърждават от общото събрание на акционерите, съответно на член-кооператорите. Ръководителят на службата за вътрешен контрол изготвя и представя за съгласуване от управителния орган и одитния комитет, правила за организацията и дейността на службата за вътрешен контрол, които се приемат от общото събрание на акционерите, съответно на член-кооператорите.~~

~~Чл. 8. (1) С вътрешните правила се уреждат правомощията на вътрешните одитори, редът за извършване на одитни дейности, тяхното документирание и докладване на резултатите. Правилата за организацията и дейността на службата за вътрешен контрол уреждат:~~

~~1. целите, правомощията и отговорностите на ръководителя на службата за вътрешен контрол и вътрешните одитори;~~

~~2. достъпа на вътрешните одитори до документацията, информацията, персонала и активите~~

~~3. обхвата на вътрешния одит.~~

~~(2) Правилата следва да осигуряват:~~

~~1. независимост и инициатива на ръководителя на службата за вътрешен контрол на вътрешния одит при планиране, и възлагане на проверки извършване и докладване на резултатите от одитната дейност;~~

~~2. неограничен достъп до активите и информацията;~~

~~3. преки взаимоотношения на ръководителя на службата за вътрешен контрол с органите на управление;~~

~~4. право на ръководителя на службата за вътрешен контрол за подбор на другите вътрешни одитори в съответствие с изискванията за квалификация;~~

~~5. недопускане конфликт на интереси при изпълнение на задачите от вътрешните одитори;~~

~~6. условия за привличане на експерти при изпълнение на специфични ангажименти, когато са необходими специални знания и умения;~~

~~7. взаимодействие с външни доставчици на одиторски и консултантски услуги, така че да се избягва дублиране на усилия.~~

Раздел II

Планиране, извършване и докладване на вътрешния одит.

~~Чл. 9. (1) За изпълнение на годишния план ръководителят на службата за вътрешен контрол изготвя необходимите разчети за ресурсите и одобрява програма за изпълнение на конкретния одитен ангажимент и съответните дейности. Планирането на ангажиментите на вътрешния одит се извършва въз основа оценка на риска, която се прави поне веднъж годишно.~~

(2) Всички обекти на вътрешен одит следва да бъдат обхванати в рамките на един период с продължителност не повече от три години. Честотата на одитните дейности върху отделни обекти и системи за контрол се определя според значимостта им и риска за застрахователя.

~~(3) Годишният план с конкретните одитни ангажименти и оценката на необходимите ресурси, както и допълнително възникнали съществени промени в тях, се изготвят от ръководителя на службата за вътрешен контрол и се съгласуват с управителния орган.~~

~~(4) За всеки одитен ангажимент се изготвя одитен план, който съдържа обхват, цели, времетраене и разпределение на ресурсите за изпълнение на ангажимента.~~

Раздел II

Докладване на вътрешния одит

~~Чл. 9а. Одитният ангажимент се осъществява чрез определяне, анализиране, оценяване и документиране на достатъчно информация, за да се постигнат целите на ангажимента.~~

~~Чл. 10. За изпълнението на всеки одитен ангажимент се изготвя одитен доклад ~~от вътрешни одитори~~, който съдържа резюме, цели и обхват на ангажимента, констатации, изводи и препоръки.~~

~~Чл. 11. (1) Ръководителят на службата за вътрешен контрол в съответствие със стандартите за професионална практика по вътрешен одит утвърждава изискванията относно докладите и документите, изготвяни и събирани от вътрешните одитори.~~

(2) Събираната информация при изпълнение на одитния ангажимент следва да обосновава направените констатации, оценки и препоръки.

~~Чл. 12. (1) Докладът по чл. 10 се връчва на ръководителя на проверения одитирания обект ~~и на ръководителя на службата за вътрешен контрол.~~~~

(2) Ръководителят на проверения одитирания обект може да представи обяснения и/или възражения относно направените констатации и препоръки в срокове, установени в правилата за организацията и дейността на службата за вътрешен контрол.

(3) По представените ~~от ръководителя на проверения обект~~ писмени обяснения или възражения вътрешните одитори дават заключение.

(4) След извършване на процедурите по ал. 1 - 3 ръководителят на службата за вътрешен контрол представя доклада и документите по ал. 2 и 3 на управителния орган на застрахователя или презастрхователя.

(5) Компетентният орган налага мерки за отстраняване на констатираните нарушения и слабости и уведомява за тях ръководителя на службата за вътрешен контрол.

Чл. 13. (1) В случай на констатирани съществени нарушения и слабости или когато не са предприети достатъчни мерки за тяхното отстраняване, както и при нарушения и слабости, допуснати от лицата, оправомощени да представляват или управляват застрахователя, докладът се представя на компетентния орган за управление.

(2) В случай на констатирани нарушения и слабости на компетентния орган за управление или ако в случаите по ал. 1 не са предприети достатъчни мерки от този орган, докладът се представя на висшестоящия орган съгласно устава, както и на заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление "Застрахователен надзор", наричан по-нататък "заместник-председателя".

Раздел III

Годишен отчет за дейността

Чл. 14. (1) Годишният отчет за дейността на службата за вътрешен контрол, който се изготвя от нейния ръководител, информира за основните резултати от изпълнението на одитните ангажименти, за предприетите мерки и тяхното изпълнение. Той обхваща въпросите на организацията и основните задачи за решаване през следващата година и в перспектива.

(2) Годишният отчет се представя пред управителния орган, пред контролния орган и пред общото събрание на акционерите, съответно на член-кооператорите.

Глава трета

ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ В ЗАСТРАХОВАТЕЛНА ГРУПА И ПРЕЗАСТРАХОВАТЕЛНА ГРУПА

Чл. 15. Органите на управление на застрахователи, **съответно презастрахователи**, върху които се осъществява допълнителен надзор по реда на чл. 299, ал. 1 от Кодекса за застраховането, осигуряват:

1. поддържане на системи за контрол и прилагане на процедури в съответствие с изискванията на тази наредба по отношение на пряко и/или съвместно контролираните дружества;

2. съвместимост и съгласуваност на системите за оценка и **контрол-управление** на риска на ниво застрахователна група;

3. необходимия обхват управленска информация и реда за изготвяне на консолидираните финансови отчети.

Чл. 16. Органите на управление на застрахователите, **съответно на презастрахователите** по чл. 15 са длъжни да осигурят функционирането на системи за вътрешен контрол, които са адекватни на организацията на застрахователната **или презастрахователната** група и спецификата на дъщерните дружества.

Глава четвърта

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

Чл. 17. (1) Заместник-председателят оценява организацията и ефективността на ~~службата за вътрешния контрол~~ **вътрешния одит** в застрахователите, **презастрахователите**, и застрахователните **и презастрахователните** групи.

(2) Заместник-председателят и ръководителят на службата за вътрешен контрол **могат да** провеждат ~~периодични~~ обсъждания и консултации относно рисковете от дейността на застрахователя и мерките, които следва да бъдат предприети.

Чл. 18. Застрахователите и **презастрахователите**, ~~които са част от застрахователна група~~, представят на заместник-председателя годишните отчети за дейността на службата за вътрешен контрол, а при поискване и одитните доклади, изготвени при изпълнението на одитните ангажименти.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Стандарти за професионална практика по вътрешен одит" са Международните стандарти за професионална практика по вътрешен одит, издадени от Института на вътрешните одитори, Алтамонти Спрингс, Флорида, САЩ, и техния превод на български език, публикувани от Института на българските одитори в България.

2. "Етичен кодекс" е Етичният кодекс, издаден от Института на вътрешните одитори, Алтамонти Спрингс, Флорида, САЩ, и неговия превод на български език, публикувани от Института на българските одитори в България.

~~3. "Одитен ангажимент" е конкретна одиторска поръчка, задача или преглед, включващи идентифициране, анализиране, оценяване и документиране на достатъчно информация за изразяване на мнение по отношение на поставените цели. Един ангажимент може да включва различни задачи, процеси и дейности.~~

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Застрахователите са длъжни да приведат дейността си в съответствие с изискванията на тази наредба в срок до 31 декември 2006 г.

§ 3. Наредбата се издава на основание чл. 62, ал. 9 от Кодекса за застраховането и е приета с Решение № 64-Н от 13.IX.2006 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към НИД.....

§ 1. Правилата за организацията и дейността на службата за вътрешен контрол, приети от управителните органи за застрахователите, преди датата на влизане в сила на тази наредба , запазват своето действие.